

ÇOKDİLLİLİK VE DİL GELİŞİMİ BOZUKLUĞU

Nedir? Nasıl tespit ederim? Ne yapabilirim?

Çocukların yüzde 7'sinde dil gelişimi bozukluğu görülür.

Çokdillilik dil gelişimi bozukluğuna YOL AÇMAZ.

Fakat çokdilli çocuklardaki dil gelişimi bozukluğunu teşhis etmek pek de kolay değildir.

Erken teşhis önemlidir, logopedi yardım eder.

www.multilingualmind.eu

Çokdillilik nedir ve ne zamandan itibaren çok dilli olunur?

İki veya daha fazla dili mükemmel derecede bilmekle mi çokdilli olunur, ya da farklı bir dilde bir kaç kelime bilmek yeterli midir?

Bu sorunun kesin bir cevabı yoktur. Çokdilliliğin çeşitli tanımlamaları vardır. Yaygın bir görüşe göre, gün içerisinde birden fazla dil kullanan kişi çokdillidir. Bu tanımlama dili mükemmel bilip bilmediği ve bu dilleri öğrenmeye başladığında kaç yaşında olduğundan bağımsızdır.

Yetişkinlerin aksine, çocuklara bir dili duymaları ve kullanmaları için yeterli fırsat verildiğinde, herhangi bir öğretim tarzı veya yeterli formel talimatlar olmaksızın, eğlenceli bir yolla o dili edinirler.

Dil gelişimi bozukluğu nedir?

Dil gelişimi bozukluğu, bir çocuğun dil ediniminin yaşına uygun olmadığı durumdur. Bu doğuştan gelen gelişimsel bir bozukluktur ve sebebi işitme bozukluğu, zihinsel gerilik veya nörolojik hastalıklar değildir.

Dil gelişimi bozuklukları kendilerini farklı şekillerde ifade edebilirler. Kimi çocuklar telaffuzda zorlanırken, kimilerinin sorunu yetersiz kelime haznesi veya dilbilgisi kurallarıdır. Bu anormallikler tek başına veya birlikte gözlemlenebilir ve hem dil üretiminde hem de dili anlamada ortaya çıkabilir.

Çokdillilik dil gelişimi bozukluğuna yol açabilir mi?

HAYIR! Tekdilli ve çokdilli çocuklar dil gelişimi bozukluklarından aynı oranda muzdariplerdir. Çokdillilik dil edinimini **zorlaştırmaz!**

Ancak zorluk, çokdilli çocuklarda bir dil gelişimi bozukluğunu doğru bir şekilde belirlemekte yatmaktadır.

Dil gelişimi bozuklukları çokdilli çocuklarda kendini nasıl gösterir?

Dil gelişimi bozukluğu her zaman çocuğun tüm dillerini etkiler. Fakat bozukluğun semptomları iki dilde farklı olabilir ve farklı boyutta yer alabilir. Dil bozukluğu olmayan çok dilli çocuklar da genellikle edindikleri dillerde dengesiz beceriler sergilerler. Çok dilli çocukların dillerini ne kadar iyi bildikleri, söz konusu dille ne kadar süredir iletişim halinde olduklarına ve ilgili dille temaslarının ne kadar yoğun olduğuna bağlıdır. (Örneğin, her iki dili de doğdukları andan itibaren mi öğreniyorlar, yoksa sonradan ikinci bir dil mi ekleniyor?)

Bir çocuğun bir dili duymak veya kullanmak için yeterli fırsata sahip olmaması durumunda, o dili mükemmel bir şekilde öğrenmesi beklenemez.

Bu nedenlerle dil gelişimi bozukluğu olup olmadığına karar vermek kolay olmadığından, çokdilli çocukların dilleri öğrenme geçmişlerine göre oldukça normal bir şekilde gelişse de bazen “dil özürlü” olarak sınıflandırılırlar. Bununla birlikte, anormallikler haksız bir biçimde çok edinim süreci ile ilişkilendirildiğinden genellikle “dil gelişim bozukluğu” fark edilemez.

Çokdilli çocuklarda dil gelişimi bozukluğu nasıl teşhis edilebilir?

Dil ve konuşma terapistinin çocuğun edindiği tüm dillere hakim olması kesinlikle bir avantajdır. Ne yazık ki, bu nadiren karşılaşılan bir durumdur. Ek olarak, şu anda çocuğun dil becerilerinin tüm dillerde değerlendirilmesine izin veren yalnızca birkaç test prosedürü (sınırlı bir dil seçimi için) bulunmaktadır. Bu nedenle, çoğu zaman çocuğun tüm dillerini test etmek mümkün değildir.

Ebeveynlerin yardımıyla teşhis ve tedavi yine de başarılı olabilir.

Çocuğumun dil gelişimi bozukluğu olduğundan şüphelenirsem ne yapabilirim?

Dil edinimi sırasında, tüm çocuklar, aynı anda bir, iki veya daha fazla dili öğrenip öğrenmediklerine bakılmaksızın, aynı gelişim sırasını izlerler: İlk kelimelerini bir yaşından itibaren edinirler. İkinci doğum gününe yakın en az 50 kelimeyi kendileri konuşmalı ve bunları iki kelimelik cümleler halinde birleştirmeliler. Üçüncü yaş günlerinde, çocuklar birçok yeni kelime öğrenir ve kelime hazinesi birden hızlı bir şekilde büyür. Aynı zamanda, başlangıçta mükemmel olmasa da daha uzun cümleler kurmaya başlarlar. Bazıları bu geliştirme adımlarına biraz daha hızlı hakim olurken, bazılarında bu biraz daha uzun sürer. Dil ediniminde belirli bir miktar değişkenlik oldukça normaldir. Fakat dil gelişimi bozukluğu olan çocuklar bu standart gelişimden ortalamadan daha fazla sapmaktadırlar.

Dil gelişimi bozukluğun muhtemel belirtileri:

- Çocuk çok geç (ve anlaşılmaz bir şekilde) konuşmaya başlar.
- Çocuğun yeni kelimeleri öğrenmede problemleri vardır (ikinci doğum gününden sonra bile kelime haznesi çok yavaş büyür).
- Çocuk talimatları anlamakta güçlük çekiyor.
- Çocuk tam cümleleri formüle etmekte zorlanır.

Nereden yardım alabilirim?

Dil gelişimi bozukluğu kendiliğinden geçmez. Ne yazık ki, tüm dilsel zorlukların büyüdükçe kendiliğinden yok olması varsayımı hala çok yaygındır. Gelişim sürecinde belirtiler değişse bile, dil gelişimi bozukluğu durumunda zorluklar devam etmektedir. Örneğin; dört yaşında kelime haznesinde eksikliği olan bir çocuk, beş yaşında dil bilgisi sorunları ve altı yaşında yazı dili ediniminde sorunlar yaşayabilir. Bir konuşma gelişimi bozukluğundan şüpheleniliyorsa, yetkin bir konuşma terapisti durumu hızlı bir şekilde açıklığa kavuşturmalıdır, böylece yaşa uygun olmayan gelişim durumunda terapi mümkün olan en erken zamanda verilebilir.

**ERKEN TEŞHİS ÖNEMLİDİR.
LOGOPEDİ İŞE YARAR.**

Çocuğuma (çok)dil ediniminde en iyi şekilde nasıl destek olabilirim?

- Çocuğunuzla en iyi bildiğiniz ve kendinizi en rahat hissettiğiniz dilde konuşun.
- Anne ile babanın çocuk ile iki farklı dilde konuşmaları bir sorun yaratmaz. Çocukların evde iki veya daha fazla dil duymaları ve konuşmaları onların kafasını karıştırmaz.
- Çocuğunuza dilleriyle deneyim kazanması için yeterli ve uzun vadeli fırsatlar verin. Yerel dile hakim değilseniz, çocuğunuz gündüz bakım merkezlerinde veya boş zaman programlarında düzenli temas yoluyla kolayca öğrenebilir.
DİKKAT: Televizyon izlemek, dil öğrenmek için yeterli değildir! Çocuklar dil(ler)i etkileşim yoluyla, örneğin birlikte oynarken, yemek yerken, giyinirken vb. öğrenirler.
- Çocuğunuz ile birlikte kitaplara bakın. Bunu yaparken kitaptaki görsellere yaratıcı bir şekilde yaklaşın ve okuduklarınız hakkında sorular sorun. Böylece yüksek sesle okumak aktif ve etkileşimli bir diyalog haline gelir.
- Çocuğunuzun ilgi alanlarını takip edin ve onlar hakkında konuşun. Eylemlerinizi sözlü olarak duyurun veya çocuğunuzun az önce yaptıkları hakkında yorum yapın. Basit ve kısa cümlelerle konuşun.
- Çocuğunuz dil ediniminde zorluk yaşıyorsa, davranışlarınız ile destek olabilirsiniz. Çocuğunuzun hatalı ifadelerini doğrudan doğruya dile getirmek zorunda değilsiniz. Aksine, yanlış bir ifadeyi düzeltilmiş bir biçimde tekrarlayarak onun için dilbilimsel bir rol modeli olabilirsiniz. Bu davranış aynı zamanda “düzeltici geri bildirim“ olarak da bilinir.
- Çocuğunuzda bir dil gelişimi bozukluğu teşhisi konulduysa, kesinlikle yapılmaması gereken şey, çocuğun dil edinimini kolaylaştırmak amacıyla elindeki dilleri almak ve artık tek bir dilde konuşmaktır. Böylece çocuğun edindiği becerileri ve gelecekteki durumlarda kendini ifade etme seçeneğini de elinden almış olursunuz.

Konstanz Üniversitesi, Eichstätt-Ingolstadt Katolik Üniversitesi ve IRCCS E.Medea arasında bir işbirliği.

